

ŽIVA ZAJEDNICA

Siječanj/veljača – Januar/Februar 1983.

1F2384 E

Broj **1/2** (38)

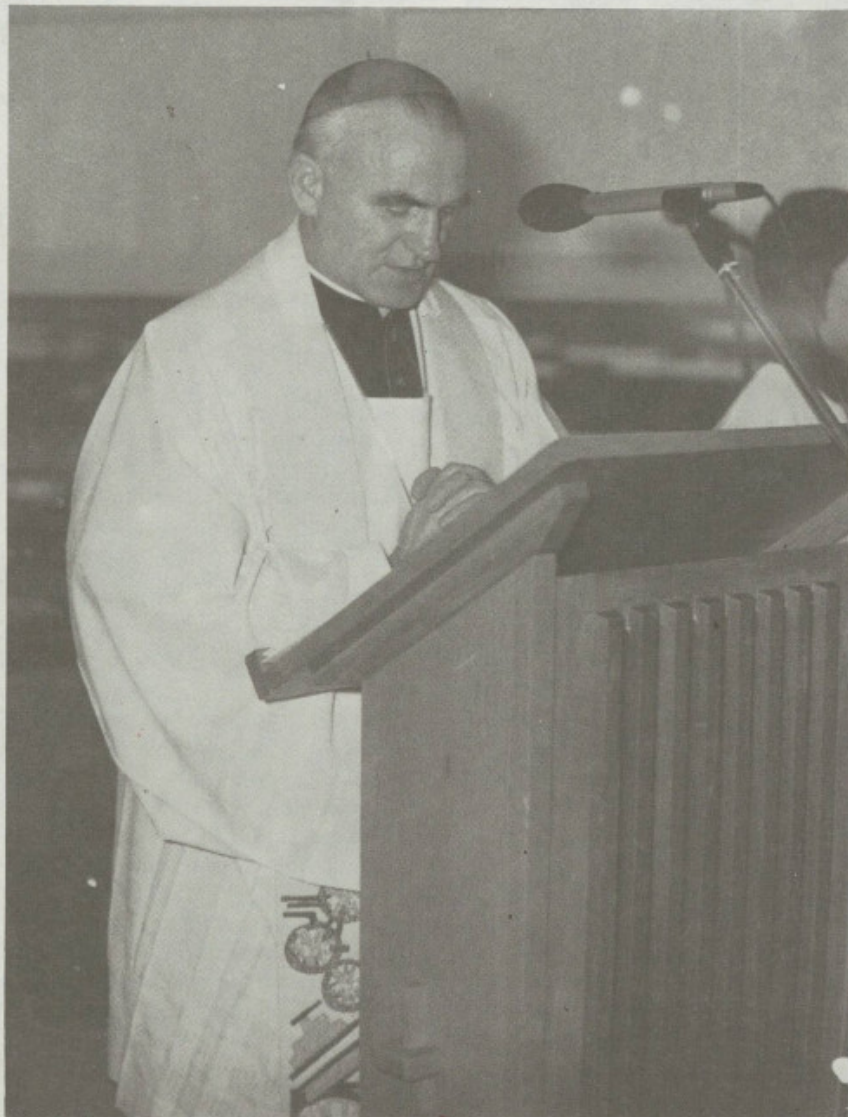
»LEBENDIGE GEMEINDE«

MITTEILUNGSBLATT DER
KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN
ERSCHEINUNGSORT FRANKFURT AM MAIN
CIJENA/PREIS 1,-DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

*Zagreber Erzbischof Kuharić
zum Kardinal ernannt!*

Nadbiskup Kuharić – kardinal



Nadbiskup kardinal Franjo Kuharić predvodi molitveni sastanak hrvatskih misionara u Njemačkoj

Kada se u ranim popodnevnim satima 5. siječnja 1983. godine pronijela vijest da je Sveti Otac Ivan Pavao II imenovao zagrebačkog nadbiskupa dr. Franju Kuharića kardinalom, zaigralo je od radosti i ushićenja svako hrvatsko katoličko srce. Bilo je i suza, suza radosnica. Čule su se i riječi: „Sad mogu mirno umrijeti“. Djelovala je ova vijest kao melem. Bila je to uistinu vesela vijest koja je okončala čekanja, govorkanja, nagađanja... Papa se odlučio za nadbiskupa Kuharića, za čovjeka kojega Hrvati katolici najviše cijene i poštuju. I zbog službe koju kao nadbiskup glavnog hrvatskog grada obnaša, i zbog dostojanstvenog, Kristovskog stava i držanja u pitanjima i stvarima koje vrijeme i nevjeme sa sobom donosi! Mala, ali uvijek vjerna Crkva u Hrvata je nagrađena, a hrvatski katolici, i ne samo oni, počašćeni.

Nagrađujući kardinalskom čašću našega Nadbiskupa Papa iz Poljske je prije svega htio nagraditi njegovo evanđeosko poimanje i djelovanje. Da, Nadbis-

(nastavak na sl. str.)

U ovom broju

- | | |
|---------------------------------------|-----------|
| ● Imamo kardinala | str. 1–2 |
| ● Na početku 1983. | str. 3–4 |
| ● Da nije Mise, ne bi ni svijeta bilo | str. 5 |
| ● Iz naših misija | str. 6–12 |
| ● Džemilino iznenađenje | str. 13 |
| ● Je li alkohol lijek? | str. 14 |
| ● Predigt vom Bischof Hemmerle | S. 16 |

kup Kuharić je čovjek Evanđelja i samim tim čvrsti pobornik istine, pravde, domoljublja i svih drugih velikih ljudskih vrednota. On se u tom ogledao i dokazao.

Zato je njegovo imenovanje naišlo na živo zanimanje u svijetu i na velik publicitet u njemačkim i drugim zapadnim novinama.

Tako ugledni „Frankfurter Allgemeine“ od 13. siječnja o. g. bilježi: „Kuharić je tražio da vjernici svoju vjeru smiju živjeti i ispovijedati i da je ne moraju skrivati iz straha od posljedica. Tražio je da se katolicima u bolnicama i zatvorima omogući pastoralni posjet svećenika.“

Tjednik biskupije Limburg „Der Sonntag“ konstatira: „Kuharić je od 1980. godine poznat po svom zauzimanju za građanska prava i slobodu vjere zbog čega je često bio napadan u sredstvima javnog priopćavanja.“

Bonnski dnevnik „Die Welt“ od 12. 1. 1983. bilježi: „U odnosu na vlast nije se plašio zauzeti otvoren i neustrasiv stav.“

Raseljenu kao i domovinsku Crkvu u Hrvata ovo je imenovanje razveselilo i ohrabrilo. Uvjereni smo da će njegov evanđeoski glas u obranu Boga i u obranu čovjeka ubuduće još više i jače odjekivati i bolje se čuti u Domovini i po svim zemljama gdje rade hrvatski „gastarbajteri“.

Dok čestitamo, molimo Krista Isusa da tako i bude.

Kratak životopis

Naš novi kardinal nadbiskup dr. Franjo Kuharić rođen je 15. 4. 1919. u Gornjem Pribiću kraj Krašića kao trinaesto dijete svojih roditelja. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, a gimnaziju na Šalati u Zagrebu gdje je 1939. maturirao. Bogoslovne nauke završio je na bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Za svećenika ga je zaređio nadbiskup Alojzije Stepinac 1945. godine. Služio je u župama Radoboj, Rakov Potok, Sv. Martin pod Okićem i Samobor. Godine 1964. imenovan je pomoćnim biskupom. Jedno vrijeme upravljao je zagrebačkom nadbiskupijom kao apostolski administrator, a 16. 6. 1970. imenovan je zagrebačkim nadbiskupom. Od te godine vrši i službu predsjednika Biskupske konferencije Jugoslavije. Za svoje biskupsko geslo uzeo je riječi: „Bog je ljubav“.

Izjava kardinala Kuharića

Nakon objave imena novih kardinala zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić dao je slijedeću izjavu:

Srdačno zahvaljujem Svetom Ocu Ivanu Pavlu II. za pažnju i povjerenje koje je iskazao mojoj službi i mojoj osobi ovim kardinalskim imenovanjem.

Neka to bude na slavu Božju, na dobro Crkve i dragog mi naroda, da izvršim svoju dužnost vjerno u službi istine, pravednosti, ljubavi i mira, uvijek zauzet za dobrobit svakog čovjeka.

Svetom Ocu Ivanu Pavlu II. izražavam i ovom prilikom trajnu ljubav i vjernost.

Franjo Kuharić, nadbiskup zagrebački



Na hodočašću u Birnau 1976. godine nadbiskup Kuharić dijeli sakrament sv. potvrde

Taj izraz ljubavi Svetog Oca prihvaćam kao znak povjerenja prema Crkvi u Hrvata koja je u svojoj trinaestvijekovnoj povijesti sačuvala odanu i trajnu povezanost s nasljednicima sv. Petra te kao znak posebne pažnje prema starodrevnoj nadbiskupiji zagrebačkoj. Gledam u njemu i očitovanje pažnje i poštovanja prema mojem hrvatskom narodu iz kojega sam nikao.

Ovo imenovanje također shvaćam kao priznanje svim biskupima naše Biskupske konferencije i cijeloj Crkvi u Jugoslaviji.

Moram također spomenuti da ovo odlikovanje doživljavam kao osobito poštovanje Svetog Oca prema mojim časnim predšasnicima, blagopokojnom kardinalu Alojziju Stepincu i blagopokojnom kardinalu Franji Šeperu.

Svjestan sam da se kardinalskim imenovanjem povećava moja odgovornost i umnažaju brige ali vjerujem u pomoć Božju i zaštitu Presvete Bogorodice kojoj se sav povjeravam. Znam da će tolike dobre duše, kao i do sada, preporučivati moj rad našem Gospodinu Isusu Kristu, Otkupitelju čovjeka.

Čestitke novom kardinalu

Gotovo sve misije i ustanove hrvatske raseljene Crkve kao i brojni pojedinci koji žive u inozemstvu uputili su kardinalu Kuhariću svoje iskrene i tople čestitke. Donosimo ih samo nekoliko.

Msgr. V. Stanković, ravnatelj hrv. inozemne pastve:

„Zahvaljujem Bogu i Svetom Ocu što je upravo na godišnjicu pogreba velikog sina hrvatskog naroda Franje kardinala Šepera objavljena dugo očekivana vijest da je prvi biskup Crkve u Hrvata – nasljednik na stolici zagrebačkih nadbiskupa kardinala Stepinca i Šepera – postao stožernikom Svete Rimske Crkve.“

Radosti i sreći Crkve u domovini pridružuju se i hrvatski iseljenici i radnici na privremenom radu u inozemstvu na čelu sa svojim svećenicima. Neka ovo priznanje iskazano najodličnijem sinu hrvatskog naroda bude na čast Bogu, na dobrobit katoličke Crkve među Hrvatima i za sreću i bolju budućnost uvijek vjerne Hrvatske. U ime hrvatskih vjernika i svećenika izvan domovine, a po-

Na početku 1983.:

Posaditi stablo ne obazirući se na propast svijeta

„Treba li doći gore da bi nam bilo bolje?“, polu šaljivo, polu zabrinuto zapitao me jedan prijatelj kad smo se nakon posjeta Kongresu njemačkih katolika krajem prošle godine u Düsseldorfu prošetali raskošnom ulicom Königsallee. Na Kongresu su brojni govornici ukazivali na bijedu u Trećem svijetu, na progone vjernika u brojnim zemljama svijeta i na sve veće poteškoće kojima su izloženi stranci u Njemačkoj. Njihovi su govori bili puni mračnih slika i pesimističkih pretkazivanja. No tko je pomnjivo pratio ovaj susret njemačkih katolika na kojemu su, između ostalog, uspješno nastupili i Hrvati, mogao je opaziti da su sudionici Kongresa, a među njima posebno mladi ljudi, živo zainteresirani za konkretna rješenja u svladavanju ove sveopće krize svijeta. Na svakom se koraku osjećalo kako ljudi više ne mare za zvučne fraze i krasnorječiva obećanja, nego traže da se djelima mijenja stvarnost.

sebnost u Skandinaviji gdje se sada nalazim i u svoje osobno ime dragom novom kardinalu čestita uvijek odani ravnatelj hrvatske inozemne pastve Vladimir Stanković.”

P. Bernardo Dukić, hrvatski naddušobrižnik u Njemačkoj:

„Vašem se imenovanju duboko raduju i najsrdačnije čestitaju hrvatski radnici, svećenici, pastoralni suradnici i socijalni skrbnici u S. R. Njemačkoj.”

P. Pavao Melada, predsjednik Marijanske akademije u Rimu:

„Duboko dijelim radost Majke Crkve Katoličke, Crkve kod Hrvata te cijelog hrvatskog naroda zbog Vašeg imenovanja kardinalom. Čestitam u ime svoje i u ime Papinske marijanske međunarodne akademije čiji ste član. Povjeravam Vašu osobu moćnoj zaštiti Bogorodice Marije. Želim dug vijek uz dobro zdravlje te blagoslovljen pastoralni rad za dobrobit svih nas, Vaših vjernika.”

Hrvatski zavod sv. Jeronima u Rimu:

„Srdačne čestitke na kardinalatu. Blagoslov Vam od Gospodina.”

Šetajući ulicom Königsallee prenatrpanom skupocjenim izlozima, mondenim kavanama, luksuznim automobilima i elegantno obučanim damama, izgledalo nam je kao da se nalazimo u potpuno drugom svijetu koji nema veze s onim svijetom o kojemu se govorilo na Kongresu njemačkih katolika. Odjednom nam je postalo jasno da je ovaj svjetlucavi svijet u düseldorfskom „Babilonu” samo prilično tanka fasada iza koje se nalazi onaj drugi realni svijet pun bijede, nasilja i svakojakih prijetnji do uništenja ne samo pojedinaca nego i cijelih naroda pa i čovječanstva...

Što mir Hrvati kao mali narod pritisnut svakakvim nevoljama možemo učiniti u ovo doba koje po prvi put u povijesti ljudskog roda pokazuje znakove apokalipse? Gotovih recepata ima mnogo a još više zapovjedničkih direktiva: treba više raditi, više proizvoditi, manje trošiti itd. itd. Sve je to shvatljivo i opravdano, sve to ima svoja objašnjenja, ali ipak ne zadovoljava ona najvažnija pitanja. Kakvog smisla ima čitav ovozemaljski život kad sutra neki luđak može pritisnuti dugme i cijeli svijet dignuti u zrak? Ili ovo pitanje: zar mi kao mala nacija možemo išta postići u ovom hrvanju vellesila kad se može dogoditi da upadnemo među njih i budemo samljeveni kao zrnca žita između dva mlinska kamena? I još jedno: možemo li mi kao stranci ovdje tražiti naša prava kad i sami Nijemci pod udarcima gospodarske krize sve više gube svoje dosadašnje privilegije?

Nacionalna koncentracija

Vratili smo se iz Domovine i uspoređujući naše ovdašnje življenje s njihovim životom intezivno osjećamo kako oni dolje žive mnogo, mnogo gore nego mi ovdje. Pri tome razne materijalne neprilike nisu ono najgore, iako ih ne treba potcjenjivati, koliko onaj osjećaj nemoci u svladavanju najobičnijih problema. Iako su naši „gastarbajteri” pogođeni nezaposlenošću znatno više negoli domaći ljudi, s novcem koji dobivaju kao nezaposleni mogu donekle podmirivati svoje najnužnije potrebe. Ipak i oni osjećaju gorčinu situacije jer u nji-



Smiješak se u posljednje vrijeme nažalost sve rjeđe pojavljuje na usnama hrvatskih radnika u inozemstvu

hovom tunelu nezaposlenosti još se ne vidi svjetlo izlaska. Ima dosta sličnosti između života u svakojakoj neimaštini i života bez perspektive da se nađe zaposlenje. A ljude se često zavarava lijepim obećanjima. Nitko to nije jezgrovitije izrazio doli mladi hrvatski pjesnik Zvonko Plepelić čiju ćemo pjesmu „Glas domovine” citirati u cijelosti: „naši građani / privremeno zaposleni / u inozemstvu / ne vjerujte / da smo vas zaboravili / znamo mi to / vrijeme bi bilo / da dademo / ulicama / trgovima / i čitavim gradovima / vaše ime / sve bismo mi / za vas uradili / da nismo toliko / angažirani / za svoje vikendice / vjerujte nam / kod platne bilance / barem / mislimo uvijek / na vas.” (Iz knjige pjesama „NITI OVDJE - NITI TAMO”, Zagreb 1981.).

Pogođenima u inozemstvu i Domovini ne preostaje ništa drugo nego da misle kako da „prezime” ovo teško doba. Lju-

(nastavak na sl. str.)

di mogu mnogo bolje izdržati sve nedaće ako se okupe u veće zajednice solidarnosti. Te zajednice su obitelj, susjedstvo, skupine prijatelja, razna društva i – dakako – Crkva i Nacija. Već i samo saznanje da i drugima ne ide bolje daje utjehu, a da i ne govorimo kako se međusobnim pomaganjem u bezbrojnim oblicima može mnogo olakšati i najteži život. Došlo je vrijeme da se počme raditi na koncentraciji snaga u Naciji i Crkvi. Što to znači? U nas Hrvata još ima mnogo suvišnog gubljenja energije. Naša stara nacionalna mana, preveliki individualizam i partikularizam, često nam oduzima dragocjenu snagu potrebnu za postizanje svenarodnih ciljeva. Svatko vuče na svoju stranu: na pokrajinsku, / Dalmatinci, Hercegovci, Slavonci... /, na ideološku / progresivci, konzervativci /, na stalešku / radnici, seljaci, gospoda, posloprimci /, na crkvene skupine / franjevci, petrovci /... Hrvata je u Domovini sve manje, razbježali smo se po svijetu kao rakova djeca. Veza između Domovine i „gastarbajterske republike“ u Njemačkoj i ostaloj zapadnoj Europi bivaju sve tanje. Između inteligencije i tzv. običnog svijeta zjapi jaz, a i među svećenstvom ne vlada baš uzorna sloga.

Suočeni s mogućnošću da postanemo čak manjina u vlastitoj Domovini i da se već druga generacija „gastarbajtera“ pretopi u Nijemce, Austrijance ili Francuze, mi Hrvati trebali bismo zaboraviti sve naše provincijske, lokalističke, periferne i nevažne sukobe, i snagom nacionalne koncentracije poraditi na spašavanju svega onoga što nas čini nacijom i narodom Božjim.

Ne želimo se miješati u politiku, a i ne bismo htjeli precijeniti ulogu Crkve u Hrvata, no ipak moramo ustvrditi da nam danas naša Katolička Crkva pruža najveće mogućnosti da sačuvamo svoje osebine kao pojedinci i pripadnici određene nacije, premda – ovo naglašavamo – nikako ne poistovjećujemo katoličanstvo i hrvatstvo. I inovjerci pa i oni koji ne vjeruju mogu sudjelovati u toj nacionalnoj koncentraciji, ali njima će to biti teško, znatno teže...

Narod to osjeća na svakom koraku i tako očito posvjedočuje u ne baš povoljnim prilikama. To je tako lijepo opisao hrvatski svećenik iz Bosne Dragutin Čuturić, misionar u Mosbachu, u svojoj crtici o susretu jedne skupine mladih svećenika s narodom u Konjicu: „Iza

svete mise bili smo među pukom. Svi su nas željeli vidjeti. Mnogi su nas dugo, dugo gledali. Zašto? Opet mi pada na pamet ona misao iz vlaka, ovi su danas nešto posebno'. Ovi ovdje znaju tko smo, a opet nas tako dugo gledaju. Znaju oni da smo mi njihovi sinovi, da smo odrasli uz njihova topla ognjišta. Tamo gdje je brak vjekovima svetinja i gdje je toliko mučeničke krvi proteklo. Znaju oni da smo nešto posebno' jer smo živi svjedoci Krista koji živi, živi u vjekove. Oni su svjesni da za nas žive, znoje se i dišu pa nas zato sada i gledaju..." (D. Čuturić: „Rastrgani životi“, Zagreb 1982.)

Godina 1983. godina još većih iskušenja

Svi znaci govore u prilog tvrdnji da će ova godina biti u svemu još teža od protekle. Narod u Domovini bit će izložen još većim materijalnim i inim nevoljama, a i nama u inozemstvu neće cvasti ruže. Treba se bojati da će biti više neza-poslenih i da će mnogi od nas, posebno pripadnici druge „gastarbajterske“ generacije, biti prisiljeni da žive na rubu društva, u svojevrsnom getu otuđenosti od vlastitog naroda a neprihvaćeni od većinske nacije. Ovdje mogu pomoći samo naše misije u kojima bi ovi polu Hrvati, polu Nijemci trebali naći svoje mjesto, u početku sudjelujući u raznim djelatnostima i na njemački način. Kasnije bi se postepeno prelazilo na hrvatski jezik, hrvatski folklor i hrvatsku knji-gu. Treba s tim mladim svijetom imati mnogo strpljenja.

Nama svima nema života bez veza s Domovinom. Putovanja u zemlju i to ne samo na godišnje odmor, nego isto tako u hodočašća i za vrijeme crkvenih blagdana, trebaju ojačati onu neophodnu pupkovinu bez koje bi naš život u tuđini bio tužan i isprazan. Danas je teško govoriti o konačnom povratku u Domovinu. Ima ljudi koji se strše putovati na blagdane / Božić, Nova godina, Uskrs / u Hrvatsku jer se, često neopravdano, pribojavaju da će ovdje izgubiti radno mjesto. Ali, povratak za stalno možda bi baš u ovim teškim vremenima bio atraktivan za mnoge budući da su Domovini potrebni sposobni i marljivi ljudi koji su u inozemstvu stekli ne samo određena materijalna i financijska sredstva već i stručne kvalifikacije.



Razorna moć atomske bombe je stravična. Da li će to čovječanstvo osjetiti na svojoj koži? Neće, budu li ljudi ljudi, budu li moralni, tj. „čista srca“.

Dakako, o uvjetima povratka treba se dobro informirati i odluku donijeti nakon zrela razmišljanja.

Da završimo. I u ovim teškim vremenima moramo se boriti za bolji život, moramo rješavati svakidašnje probleme. Osnivač protestantizma Martin Luther je rekao da bi posadio jedno stablo kad bi znao da će sutra doći do propasti svijeta. U tom duhu treba svakodnevno djelovati bez obzira što svaki čas može izbiti apokalipsa atomskog rata. Inače, život bi bio nepodnošljiv. I mi kao zajednica, kao mali hrvatski narod, imamo opravdanje svoga opstanka na ovoj kugli zemaljskoj, pa stoga nitko nema pravo da nam osporava sve one posebnosti po kojima smo ono što jesmo i po čemu se razlikujemo od ostalih. Naša Crkva nam u tome može pomoći, ali ne samo ona nego i svi ljudi dobre volje kojima uporno i strpljivo trebamo dokazivati da smo narod gusala i tamburica, pjesme i plesa, kruha i soli, gostoprimestva i žrtvovanja za druge, narod širokih rukava i velikog srca, narod koji nikada u svojoj povijesti nije osvajao tuđa područja nego samo uz velike žrtve branio svoja ognjišta. Samo tako možemo steći simpatije drugih s kojima živimo i koji bi nam jednoga dana mogli biti od pomoći. Mihovil Šimić

Mi nismo odgovorni samo za ono što radimo nego i za ono što ne činimo. Molière.

Nitko se ne može promijeniti, ali može popraviti.

Regionalni sastanak u Mainzu

„Kad ne bi bilo Mise, propao bi svijet!”

I ove su godine prvi dani siječnja bili u znaku regionalnih sastanaka naših pastoralnih radnika. U Pforzheimu, Esslingenu, Ingolstadt, Mainzu, Dortmundu i Berlinu hrvatskim pastoralcima okupljenima oko naddušobrižnika o. Dukića govorio je profesor dr. Tomislav Šagi-Bunić. Odziv misionara i pastoralnih suradnika bio je ovoga puta na zavidnoj visini, a profesorovo izlaganje o temi „**Kršćanski narod živi od sakramenta euharistije**” uvodilo je slušateljstvo u dubine ove velike tajne kršćanstva i prisiljavalo na razmišljanje. Na sastanak u Mainzu, 10. 1. 1983., došli su skoro svi naši misionari i njihovi suradnici iz prostrane rajnsko-majnske regije koja se proteže na četiri biskupije – Mainz, Limburg, Trier i Fuldu. Bilo ih je točno 25.

U lijepo uređenoj misijskoj dvorani u kojoj nije manjkalo ni cvijeća, ni svijeća, ni napitka, ni voća za okrepiti tijela, nazočnu braću i sestre najprije je pozdravio o. naddušobrižnik. On je govorio o teškoćama naših sunarodnjaka u Njemačkoj, o nezaposlenosti, o povratku u domovinu, o našoj djeci koja ne završavaju osnovnog školovanja. Sve je to potkrepljivao svježim statističkim podacima iz kojih se vidi da se naši ljudi u posljednje vrijeme sve manje vraćaju kući. Spomenuo je da oko 70% Nijemaca želi da stranci napuste S. R. Njemačku. Novonastali veći i brojniji problemi s kojima su suočeni naši ljudi u tuđini zahtijevaju još veću angažiranost svećenika i pastoralnih suradnika u njihovu otklanjanju, rekao je o. Dukić i odao priznanje njemačkoj Crkvi za njezino svesrdno zauzimanje u korist stranih radnika.

Potom je slijedilo profesorovo predavanje o euharistiji. Kad se kaže euhari-

stija misli se na Misu i na sakrament, rekao je profesor i spomenuo da je u Katoličkoj Crkvi bilo naglašeno čuvanje sakramenta. Podijeljenost Mise i sakramenta učinio je Tridentinski sabor. Današnja službena Crkva u „**Uputi o štovanju presv. euharistije**” zahtijeva da svaki govor o euharistiji mora obuhvaćati cijelu stvarnost – žrtvu, spomenčin i gozbu. Euharistija je molitva u kojoj se sabire narod Božji da bi po Kristu stvorio zajedništvo. Tog zajedništva bez euharistije nema. Narod Božji živi od euharistije koja ga osposobljava da postaje Kristom za se i za druge. Svetopisamske riječi u zajednici postaju stvaralačke u činjenju euharistije.

Predavač je spomenuo i tri povijesne etape življenja od euharistije: a) u vrijeme mučenika narod je Božji živio od euharistije, b) u srednjem vijeku klanjanje sakramentu došlo je u prvi plan i c) po liturgijskoj obnovi euharistija biva promatrana, slavljena i življena kao cjelina.

U kriznim trenucima Crkve euharistija je održala narod čuvajući mu vjeru. Povijest Bosne pod Turcima daje tomu najbolje svjedočanstvo. Zato se s pravom može reći „da nije Mise, svijet bi propao”, zaključio je predavač.

Široko i duboko predavačevo izlaganje ponukalo je slušatelje na **diskusiju** koja je trajala nekoliko sati. Imala je teološko i pastoralno značenje. Na dugo se govorilo o praksi našega svijeta koji se ne običaje pričestiti ako se prije ne ispovijedi. Kazano je da to nije dobra praksa. Kad god vjernik nema na duši teškoga grijeha, može pristupiti na pričest. Kritizirano je i njemačko masovno dolaženje na pričest bez ispovijedi. Diskuti-

rano se o transsubstancijaciji, o pravoslavlju i evangeličkom poimanju euharistije i dr. Profesor je kazao da se kršćanstvo od drugih religija razlikuje upravo po euharistiji. Po njoj je Bog bliz ljudima, prisutan. Za druge religije on je transcendentan, dalek. Crkva budućnosti bit će jezgra pravoga ljudskoga rasta, ako se bude centrirala na euharistiju. Bilo je govora o euharistijskom kongresu u Mariji Bistrici kao i o Teološkom društvu Kršćanska sadašnjost.

U završnom dijelu sastanka naddušobrižnik je izvijestio:

- da će **Seminar o alkoholizmu** održati od 11. do 15. travnja u Hofheimu. Svaka bi misija trebala poslati barem jednog kandidata na seminar. Dosa ih se prijavilo tridesetak. Dobro bi bilo da se pri misijama osnuju klubovi za liječenje alkoholičara;
- da će se **Susret hrvatske katoličke mladeži** s vjeronaučnom olimpijadom održati od 17. do 19. lipnja 1983. u Frankfurtu i Offenbachu;
- da su predstavnici (špreheri) naših regija prošle godine zaključili da bi svaka misija trebala od kolovoza 1983. do kolovoza 1984. godine **organizirati euharistijsku obnovu** i da bi se na razini regija trebao u tom vremenu održati i euharistijski kongres naših misija. Na Kongresu u Mariju Bistricu 1984. treba svakako poći. O tom će biti govora na slijedećim sastancima;
- da će se u Freiburgu od 23. do 26. svibnja održati **Katehetski kongres** i da bi svaki misionar i pastoralni suradnik trebao poći barem na jedan dan čuti o čemu se na Kongresu govori;
- da se u S. R. Njemačkoj ove godine održava **Dan inozemnog sugrađanina** na saveznoj razini. O tom treba voditi računa i pratiti što Nijemci za taj dan spremaju;
- da već sada treba misliti na naše sudjelovanje na **Katholikentagu** 1984. godine u Münchenu.

Po ocjeni svih sudionika ovaj je sastanak u Mainzu bio vrlo zanimljiv, koristan i uspješan. Dobrom raspoloženju nemalo su doprinijeli p. Stjepan Pavić, sestre Dionizija i Donata te gospođa Vera Grbić. Svi su se oni poput Marte trudili da gosti budu potpuno zadovoljni. I bili su. Svaka im čast! Ponovilo se!

Iv.



Pozorno slušateljstvo upija svaku riječ velikog teologa p. Šagi-Bunića

AACHEN

„Čuvajte svoju hrvatsku baštinu“

(Dr. Klaus Hemmerle, aachenski biskup, krizmao 21. 11. 1982. 17 mladih Hrvatske kat. misije Aachen)

Priprava za sv. krizmu počela je početkom školske godine. Uvjet za krizmu bila je dob od navršanih 12 godina, pohađanje vjeronauka i suradnja roditelja (roditeljski sastanci). Što se tiče dobi, pokazalo se ispravnim da krizma nije sakrament djece, nego mladih i odraslih. Možda bi čak kao uvjet trebalo postaviti navršenu 14. godinu.

Završnica priprave bilo je pokorničko slavlje (s dijasima) za krizmanike, roditelje i kumove, a iza toga pojedinačna ispovijed.

U nedjelju, 21. studenog, osvanuo je lijep dan. Sv. Misa je bila u 11 sati, iznimno. Njemački župnik je ustupio to vrijeme Hrvatima, a svoje vjernike je pozvao na sudjelovanje. I ne mali broj je došao. Simpatični aachenski biskup, dr. Klaus Hemmerle, došao je 15 minuta prije u sakristiju. Razgovarao s krizmanicima. Mala stvar, ali važna. Točno u 11 sati krenula je procesija s ministrantima/-cama, krizmanicima i svećenicima u crkvu. Od svećenika su bili prisutni: monsinjor Stanković, voditelj hrvatske inozemne pastve, dr. Toni Jansen, njemački župnik, dr. Mijo Žitković, vjeroučitelj i profesor na gimnaziji i fra Mato. Crkveni zbor je zapjevao „Evo, veliki svećenik“ pod vodstvom sestre Jeronime, a uz asistenciju gospođe Cernić i pojačanje iz Zagreba – sestra Cecilije i Imakulate. Bilo je ugodno slušati što se i uz najteže okolnosti, ali s dobrom voljom, može postići. Narod, zbor i solo mijenjali su se. Nijemci su se čudili tom bogatstvu, a gradonačelnica Aachena, dr. Krause, bila je oduševljena lijepim, zvonkim glasom sestre Cecilije.

Biskup je govorio srdačno, jasno i kratko. Moglo se vidjeti da nas pozna, da se zanima za nas, da nas cijeni, možda više nego i mi sami. „Darujte nam ovo pjevanje, ovu vatru, vjeru, čvrstoću, oduševljenje, koje donosite i živite ih s nama! Budite stvarno živa veza između dva naroda, živa veza u ljubavi i u snazi Duha Svetoga!... Budite krljice i kraljevi u carstvu istine i ljubavi!... Budite prijatelji s Nijemcima, ali čuvajte svoju hr-



„Nijemci Vas trebaju, mi Vas volimo“, rekao je fra Mato raspoloženom i uglednom aachenskom biskupu Hemmerleu

vatsku baštinu...“ Narod je osjećao toplinu ovih riječi i brzo zavolio svog njemačkog biskupa.

Poslije sv. Mise krenulo se u dvoranu gimnazije sv. Ursule. Dok se narod okupljao, biskup je razgovarao s djecom, mladima, odraslima. Fra Mato je pozdravio biskupa i zahvalio mu za posjet. Podsjetio ga je, da je on biskup grada-sjedišta velikih djela „Misereor“ i „Missio“: „Ali vjerodostojnost zauzimanja za Treći svijet /Misereor/ i Misijske mjeri se odnosom prema ‘drugom’ svijetu, ‘drugoj’ Crkvi, odnosom prema strancima.“ Kritična riječ, ali biskup kao da je bio zahvalan za nju.

Biskupa su iza toga pozdravili naši mladi Nikola, pod vodstvom gospođe Cernić. Iza toga je gosp. Marko Galić otpjevao uz gusle pjesmu o izumiranju jednog livanjskog sela radi odlazanja u tuđinu, gospođa Cernić međimursku „Ružica sam bila“, a sestra Cecilija zagorsku „Dobro mi došao, prijatelj“. Bogatstvo pjesama oduševilo je biskupa. Onda on uzima riječ: „Vi niste stranci među strancima, vi ste nešto posebno. Vi ste most između religija, između naroda, između kontinenata. Bio je kod vas i Turčin i Mađar, Austrijanac i Francuz, ali vi ste sačuvali svoje. Budite svjesni toga. Vas Europa treba.“ Ljudi su upijali ove riječi. Nije budio u nama sažaljenje, nego ponos. Sažaljenje i samosažaljenje se lako izrodi u prkos, mržnju, a svijest vlastite vrijednosti budi poštovanje prema drugome. I predavši mu knjigu /mala Renata/ „Kroatien“ oprostismo se od „našeg“ biskupa. Fra Mato mu re-

če na rastanku, malo ozbiljno, a malo u šali – aludirajući na biskupov večernji sastanak s Nijemcima: „Oni Vas trebaju, mi Vas volimo.“

Poslije ovoga slijedila je okrepa pečenjem i domaćom salatom. Pet odojaka. I opet malo. Ali, začudo! Ljudi opet zadovoljni. Kao da shvaćaju. To je danas sporedno. „Ne živi čovjek samo od kruha...“ Posluga (spretna konobarice i konobari) ne dobiva ništa. Osmjeh, raspoloženje, zadovoljstvo. Naši gosti se čude. Sve organizirano, a opet spontano.

Iza slabe okrepe počinje kulturna okrepica. Nje ima u izobilju. Monsinjor Stanković pozdravlja prisutne i uvodi ih u hrvatsko duhovno blago. „Tu je tvoja zemlja“, odzvanja dvoranom. Oči svih su uperene prema sestrama – Ceciliji i Imakulati. Djeca ispočetka bojažljivo pristupaju sestrama. Osjećaju toplinu, ljubav.

Opet pauza. Razgovor. Zadovoljstvo. „Pater, volim što sam ovo doživjela nego...“, govori starija žena. „Baš mi je drago, što sam došao“, kaže jedan mladić. Opet nastupaju djeca s ciganskim kolom, pa s polkom. Sestre nastavljaju s narodnim pjesmama. Svatko želi čuti pjesmu iz svog kraja, kako bi u duhu bio sa svojim. Vrijeme odmiče. Moramo završiti kako bismo mogli dvoranu urediti, krizmanici i u intimnom krugu dalje slaviti, a sestre se malo odmoriti prije polaska u Zagreb. Umor, a raspoloženje. I kao da bi svi na rastanku htjeli uskliknuti: „Pjevaj Gospodu, sva zemljo!“

M. K.

BEČ

Na Staru 1982. godinu

Bilo je vrlo hladno kad smo iz tunela „U Bahn 4“ izašli na trg bečke opere. Prošetali smo ulicom Kärtnerstrasse. Predio vrlo zanimljiv, jedan od najbogatijih dijelova grada. Mnoštvo ljudi u najsvečanijim odijelima hodalo je, gubilo se po hotelima, restauracijama, pripremajući se za najraskošniju noć u godini - oproštaj od stare, za doček nove kalendarske godine. Osvijetljene i ukrašene prodavaonice te izlozi robnih kuća na toj aveniji govorili su svojim čarom.

Zapušteni Jozo gurao se niz ulicu. Nije gledao nikoga. Nakrivio kapu, svinut u leđima držao je svoj pravac. Zaobišla ga je dama u svečanoj haljini. O konopcu je vodila psa, preko leđa joj krznjeni ogrtač.

Prodavač je nudio „Neue Kronen Zeitung“. Na prvoj je stranici velikim slovima otisnuto: „Svjetska kriza. Ulazimo u najkritičniju poslijeratnu godinu. U Evropi 12 milijuna nezaposlenih. U Austriji još uvijek 291.000 stranaca.“

Jozo se našao s nama na večernjoj Misi zahvalnici. „Opet smo prelistali jednu stranicu knjige našega života“, propovijedao je svećenik na oltaru. „Zahvalimo Stvoritelju za sve primljene darove. U našoj župi „Am Hof“ bilo je ove godine 150 krštenja, nešto manje nego prijašnjih godina. Vjenčanja 27, a pogreba 13. Neki su pokopani ovdje u Beču, a neki otpremljeni u domovinu. Budimo pripremljeni na sve što će nam donijeti nova godina.“

Naš se Jozo dugo zadržao u molitvi pred božićnim jasicama. Molio je za zdravlje svoje djece, žene, svoje bolesne majke. Molio je da ga Isus u tuđini čuva, molio je za svoje radno mjesto e da bi mogao dovršiti kućicu svojih snova. Pošao je u centar, u svoje jato.

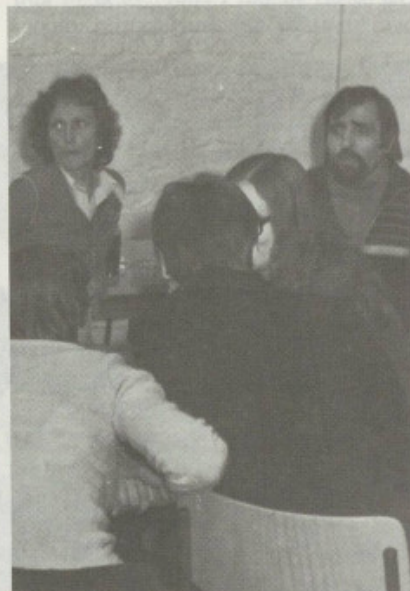
„O, zdravo Jozo“, predusretne ga susjed Ivo, „sjedi za naš stol, imamo dovoljno mjesta. A što ćemo piti, momci?“ Jozo odgovori: „Ja bih pivo“.

„Mi ćemo ostali vino, a žene će likere ili limunadu“, zaključio Ivo svoju narudžbu.

„Kako nisi doma?“, upitaju ga.

„Da, prijatelji moji, to vam je priča za sebe“, nastavi Jozo: „Prijašnjih godina bilo je nešto drugo, znadete i sami. Imotski je daleko, na granici pojačane kontrole. Ne možeš prinijeti više od kilograma kave, a i trošak je to. Ako Bog dade, poći ću za Uskrs. Htio bih kućicu staviti pod krov, pa, eto, ostao sam da nešto ušparam.“

„Ha, ha, moj Jozo“, promrmlja Mate koji je upravo iscijedio vino: „Tako sam i ja planirao, računao, a ono, evo ti ga na. Prije dva mjeseca firma otpustila nas četrnaest. I to ne samo naše, nego i svoje austrijske radnike. Kablove nitko više ne kupuje, nema izvoza i što možeš? Ovdje još čekam par mjeseci da me isplate, a onda doma. Glavno da se vratim živ i zdrav.“



Tuga i zabrinutost nije dopuštala „Jozu“ da se uživi u novogodišnje raspoloženje

„Vidite, momci, kako je u firmi gdje ja radim“, pohvali se Franjo raskolačivši se na stolici: „U zadnje vrijeme ne proizvodimo ama baš ništa, a plaće iste. Samo premještamo staru robu po magazinima. Poslovođa se smije, a direktor vjeruje, nada se da će nam proljeće donijeti nove kupce jer „Philips“ čuva svoju kvalitetu. Uostalom, ako izgubimo posao, hranit će nas naše žene, zar ne Ivo?“, našali se Franjo. „Za njih će se uvijek naći posao, na crno“ ili „bedingung“, pa problema nema.“

„Da, da, a tako vi planirate i zamišljate, sram vas bilo“, nasmije se Franjina žena. „Žene da vas hrane? Kada je to u povijesti bilo?“

Pater Mirko, Kruno i Dobroslav podijelili tombole. Nastalo je opće veselje. Nekoliko stotina gostiju postupno je ulazilo u „štimmung“ predpolnoćnog raspoloženja. Javila se i glazba. Razvilo se kolo slavonsko, bosansko, rastegnuto. Ni „ganga“ nije izostala. I dok se kazaljka na satu približavala brojki 12, dobivao se dojam da su riješene i zaboravljene sve pečalbarske brige i muke. Svi su pošli plesati. Samo je Jozo za stolom sjedio sam. Ispio je bocu piva. Osjetio je težinu samoće, obuzela ga tuga. Pozdravi se i reče prijateljima da ide u stan dočekati Novu godinu sam, sam sa sobom.

Ulicom su odjekivale raketne paljbe. Jozo se pokraj katedrale sv. Stjepana probijao kroz mnoštvo do podzemnog „U Bahna 1“ koji će ga brzo odvesti u drugi dio grada, u njegovu sobicu mira.

Sretnici su izvukli tombolske nagrade, a neki su zavidno gledali. Devetnaestogodišnji Dražen kojega muči teška i gadna bolest, veselio se uz svoje roditelje i brata lijepom daru. I kao da ga je život toga časa obradovao, napunio novom snagom za ono što ga još možda čeka u Novoj godini.

Točno u 24 sata dvoranom, gradom, svijetom zagrmjeli su glasovi, pucnjevi, stiskale se ruke, nazdravljalo, ispijalo čaše za „bježi Stara, sretna Nova“.

Toga časa Jozo je sjedio na svom željeznom krevetu, otvorio bocu piva i sam sebi zaželio „sretno u Novu“. Računao je, pravio bilansu svoje prošlogodišnje zarade. Zadovoljan je. Razgovara sa sobom:

„Četiri tisuće! Četiri tisuće svakoga mjeseca ušteđenih šilinga. To je novac. Kada bi mi se i ova godina tako nasmijala, uspio bih pokriti kuću. Doma, s obitelji bi bilo ljepše. Ali, što bih zaradio? Da li bih našao posao? Ne vjerujem!“

Toga časa, te večeri, zabavljala je američka pjevačica Liza Minnelli u obližnjem gradiću Badgasteinu „klasu“ za pet milijuna šilinga - ulaznica je stajala pet tisuća šilinga.

Pa kako onda riješiti svjetsku krizu, pitaju se ljudi, pitao se Jozo i toliki nebrojeni Joze u staroj 1982. godini.

Slavko Čamba, Beč

Mnogi prolaze malim ulicama, a samo ih je malen broj što gledaju zvijezde.

Oscar Wilde.

FRANKFURT

U prosincu - fešta do fešte

28. XI. 1982.: Proslavljen je „Ausländer Tag“ s katedralnom zajednicom ovdje u Frankfurtu. Na proslavi je bilo više našega nego njemačkoga svijeta. Ovo je bila prva prigoda na kojoj se novi gradski dekan vlč. Klaus Greef predstavio hrvatskoj a novi voditelj hrvatske misije fra Tihomir Grgat njemačkoj zajednici.

Poslije svete Mise njemačka je zajednica pripremila bogati „bazar“ kojeg je dobit određena za misije.

4. XII. 1982.: **Proslava sv. Nikole** je održana u našem centru samo za ministrante i dječji zbor. Djeca su pjevala „sv. Nikoli“ dječji oduševljeno, a on im je u osobi fra Ignacija Vugdelije progovorio o lijepom ponašanju i pravoj radosti u Bogu. Okrijepljeni riječju radosno su primili darove kao nagradu za svoj doprinos slavi Božjoj u ovoj frankfurtskoj zajednici.

6. XII. 1982.: U istoj osobi došao je „sv. Nikola“ i djeci našega vrtića. Radost i plač se uselio u dvoranu vrtića, dok im „sv. Nikola“ nije lijepim riječima i darovima postao prijatelj i drag. Radosna djeca su ga puna radosti ispratila na njegov daleki put vičući za njim da im se opet vrati.

12. XII. 1982.: Prema ustaljenoj tradiciji je u ovoj misiji na drugu nedjelju Došašća proslava Božića za one koji idu slaviti ovaj dragi Božji dan u Domovinu. Na glavnoj sv. Misi je u katedrali u 12,30 sati kapelan vlč. Ritschar Frisch u ime svog odsutnog župnika sve pozdravio i odlazećima zaželio sretan put i Božić. Uputio je toplu riječ njima i svim Hrvatima u Domovini i zaželio da se odmoreni sretno vrate.

Poslije podne u 16 sati je održana veoma uspješna predstava „Dželat“ koju su spremili naši mladi dramske sekcije pod vodstvom fra Stjepana Maleša. Ugodnom poslijepodnevu su pridonijela sa svojim lijepim pjesmicama (njemački i hrvatski, jer je to njima svejedno) djeca našega vrtića vođena svojim sestrama i voditeljicama. Dječji zbor i zbor djevojaka stvorili su idilično božićno ozračje pod ravnanjem mr. Mate Leščana. „Croatia-ensemble“ je izvođenjem domovinskog folklora mnoge podigla na noge. VIS „Naša zvona“ svirao je sve do 20 sati za one koji vole ples i pjesmu.

Misija je za sve sudionike priredila večeru u našem centru kao malo hvala za njihov trud.

Na večeri su bili i cijenjeni gosti koji ovoj hrvatskoj zajednici na bilo koji na-

čin olakšavaju tuđinu: vlč. Greef-gradski dekan, vlč. Nieten-dekan, vlč. Frisch-kapelan, gosp. Brinkemüller-sakristan i p. Clemens iz samostana Bijelih otaca. Pjesma i radost je bila do kasno u našoj kući. Naše sestre franjevke su sve lijepo pripremile.

31. XII. 1982.: U prostorijama župe St. Gallus smo otpratili Staru 1982. i dočekali Novu 1983. godinu. Sabralo nas se oko 300 osoba i uz lijepu zabavu VISa „Naša zvona“, duhovitost fra Čire dr. Markoča, uz svaku opskrbljenost koju su pripravili mladi s fra Stjepanom Malešom, bogatu tombolu, lijepu riječ o Staroj kao i pozdrav Novoj godini, uz molitvu Bogu i pjesmu Domovini ušli smo mirno u novi odsjek vremena želeći svatko jedan drugomu da mu bude sretan.

Zabava je završila u kasne jutarnje sate.



Kad bi svi ljudi na svijetu kao ova djeca u vrtiću frankfurtske misije bili otvoreni istini i Bogu, svijet bi bio drukčiji!

LUDWIGSBURG

Božićna i novogodišnja priredba

Kao i dosadašnjih godina, otkako je otvoren Hrvatski dom u Ludwigsburgu, tako je i ove godine priređena u našem Domu božićna i novogodišnja priredba.

Na Badnji dan, točno u 20 sati, dječji zbor pod ravnanjem Ane Madunić otvorio je ovogodišnju božićnu priredbu pjesmom: „Hvala ti, hvala Kriste, što si nam došao“. Zatim je slijedio igrokaz

„MALI SUCI“ (Tičić-Smiljanić) koji je uvježbao voditelj misije fra Mirko Marić. Zaista je bio užitak gledati i slušati kako djeca kroz igru i pjesmu slave božićna Otajstva, kako ispravno shvaćaju Kristovu poruku mira i mire svoje zavađene roditelje, koji na koncu priznaju da su pretjerali i da je najbolje da poslušaju djecu, da se izmire i da zajedno proslave Kristovo rođenje.

Poslije igrokaza kroz dvoranu se počeo probijati „sv. Nikola“. Bijela brada do pojasa, štap u desnoj ruci, a na ramenu

darovi. Popeo se na novosagrađenu pozornicu. Trebalo je malo pričekati dok se stišalo oduševljenje i klicanje djece. Zatim ih je „sv. Nikola“ pozdravio, a oni su mu obećali (što njima zaista nije teško) da će biti bolji i u školi i na vjeronauku, i u kući. Svi su to obećali pa su svi i darove dobili.

Dvorana našeg Hrvatskog doma, koja prima preko 300 osoba, bila je te večeri premalena. Publika je male izvođače, kao i one odrasle, nagradila burnim odobravanjem.

BOCHUM

Oproštaj i dobrodošlica

I ovoga smo se puta, kao i dosada, oprostili od Stare godine, na čas zaboravili svakidašnje brige i nevolje i veselo dočekali Novu godinu. Kako nas je velik dio zadesila sudbina da smo Novu morali čekati daleko od svojih milih i dragih, daleko od rodne grude i obiteljskog ognjišta, vjerojatno su neki pomislili na riječi našeg pjesnika koji kaže: „Svugdi pođi, al' uvijek doma dođi, svugdi je lipo, al' samo jedan je dom.”

Zahvaljujući požrtvornosti pastoralne suradnice i župnika koji se već deset godina trude da bi svaki naš čovjek na području bochumske misije doživio mali kutak domovine i slušao evanđeosku poruku na svom materinskom jeziku, bilo je tako i ovoga puta. U suradnji sa socijalnim radnikom i novoizabranim župnim vijećem, baš na deseti rođendan bochumske misije, za sve nas koji njoj pripadamo kao i za prijatelje iz okolnih misija stvoren je mali, ali topli kutak domovine. U krasnoj atmosferi i veselom društvu svatko je imao priliku da na čas zaboravi svakodnevne nedaće pa i samo činjenicu da smo u tuđini. Na Silvestrovo uvečer bila je Misa zahvalnica. Pridružili su nam se prijatelji iz Mülheima, Essena i Lüdenscheida. Proživljavali smo istinitost riječi: „Gdje je ljubav, prijateljstvo, tamo je i Bog.”

U vedrom programu koji je trajao do svanuća, posebno je lijepo primljen stari običaj koji se, nadam se, još uvijek izvodi uglavnom u našim slavonskim

krajevima – suđenje Staroj i doček Nove godine. U slikovitom prikazu su da sudac je čitao sve krivnje i sve probleme koji su se dogodili u Staroj godini a koja je je prije 365 dana bila tako lijepo primljena. Stara godina, prikazana kao stara baka, namrštena, sva u crnini, prima na kraju suđenja par „smrtonosnih hitaca” i pada mrtva na zemlju. Tama, mrak, ni od kuda svjetla! Koliko znakovitosti za nas kršćane u ovom činu – odbaciti život tame i prihvatiti život svjetla. A onda – ponoć! Onda svjetla, zvonjava zvona, pucnji... Na pozornici je Nova godina – mlada djevojka sva u bjelini, ukrašena lijepom trobojnicom, vesela, sva obasjana, dočekana pjevanjem „Lijepe naše” te stiskom ruke i blagim osmjehom svih nazočnih. Čovjek u ovakvim časovima i nehotice pomišlja na raj zemaljski. Kako je lijep osjećaj kad mi kršćani imamo na umu da slavljenjem Božića i dočekom Mladog ljeta slavimo zapravo svoju međusobnu povezanost, svoje zajedništvo. Zajedništvo između nas raseljenih po tuđini, zajedništvo sa svojim koji su daleko od nas, zajedništvo s onima koji nekoć bijahu s nama a sada u nama oživljuju i nekako s nama uveličavaju radost koju donosi rođendan Božanskog Djeteta. Osjećajno ljudsko srce, utopljeno u sreći ovakve radosti, ne može a da ne misli, da se ne sjeća... Ono razmišlja o sebi, o narodu, o domovini. Za nas mlade ova je Nova godina jako značajna. Ovo je Sveta godina i Godina mladih. Pitanje koje nam se nameće glasi: što nam je zapravo činiti tijekom ove započete godine. Treba se tru-



Djevojka u bjelini i s trobojnicom preko prsiju savršeno je simbolizirala nade Novog ljeta

diti da iz dana u dan postajemo sličniji Kristu. Vjerujemo da će naši mladi, više nego inače, pokazivati pažnju prema svima, a posebno prema onima koji su na rubu društva – nemoćnima, starima, alkoholičarima, nezaposlenima, usamljenima...

Sretna Nova godina – to je pozdrav i želja svih nas. Da li će to ostati puka fraza? Ne! Ona mora biti sretna, ona će biti sretna ako je ispunimo Životom koji usrećuje čovjeka.

M. Simović

Oko 21,30 sati svi smo zajednički krenuli na hrvatsku Polnočku u Schlosskirche, koja je s drugim vjernicima koji su došli s raznih strana misije, bila ispunjena do posljednjeg mjesta. Molilo se i pjevalo, a veliki broj je pristupio k sv. pričesti. Uz stisak ruke i sve najbolje željeći jedni drugima, razišli smo se svojim kućama.

Na Staru godinu u našem Hrvatskom domu ponovno je bujilo kao u košnici. Sva su mjesta bila popunjena. Uz prigodnu večeru, bogatu tombolu, zvukove i pjesmu „žive glazbe” dočekali smo Novu 1983. godinu, te iza pjevanja „Lijepe naše” i međusobnog čestitanja razišli smo se oko 4 sata ujutro.”

Očevidad

MOERS

Nova slika bl. Leopolda Mandića

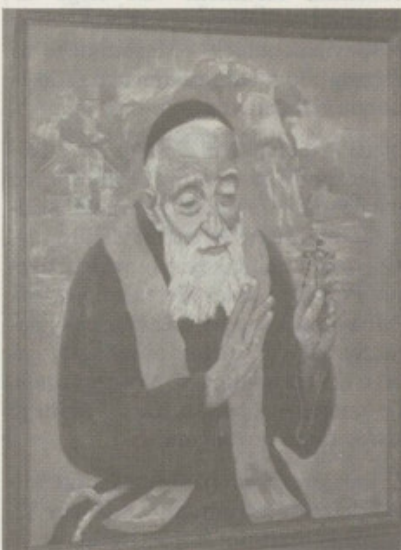
Bl. Leopold Mandić

U povodu 10. obljetnice svog osnutka i posvete bl. Leopoldu Mandiću Hrvatska katolička misija Moers nabavila je sliku svoga zaštitnika.

Sliku veličine 65 x 80 cm naslikao je u ulju dubrovački umjetnik gosp. Ljupko Kolovrat.

U pozadini slike prikazan je Herceg Novi, rodno blaženikovo mjesto. Slika prikazuje blaženika u njegovoj tipičnoj pozi ispovjednika dok daje održavanje. Diskretan i pomalo tajanstven smješak na blaženikovu licu dočarava promatraču Božju blizinu koju je on doživljavao i oko sebe zračio.

B. T.



STUTT GART

Mala kronika s kraja godine

Hrvatska katolička zajednica u Stuttgartu organizirala je 4. prosinca prošle godine **priredbu uoči blagdana sv. Nikole**. Slavlje je bilo u dvorani Mensa gdje se okupilo 750 djece i toliko odraslih. Na programu koji se odvijao dugo u noć nastupile su naše folklorne grupe, dječji zbor, a izveden je također i uspio igrokaz „Nikolinje dobre djece” u kojem su glavne uloge izvanredno odigrali Milan Jakić i Antoana Modrić. Posebna radost zavlada je među najmlađima kada se na pozornicu pojavio „sveti Nikola” u pratnji „vjernog” Krampusa. „Sveti Nikola” uputio je djeci, po običaju, par riječi u kojima ih je pozvao da dolaze redovito na vjeronauk i da ne zaborave svoj jezik. Nakon toga slijedilo je dijeljenje darova, a zatim tombola.

Najraspjevaniji **blagdan Božić** slavili smo svečano u crkvi sv. Eberharda gdje se redovito okupljamo. Crkva je bila dupkom puna. Prije sv. Mise naši mladi u narodnim nošnjama izveli su božićni recital popraćen pjesmama našeg dječjeg zbora. Sv. Misu predvodio je voditelj fra Pavao. Cijela crkva zanosno je pjevala božićne pjesme. Sve su zadivili

naši najmlađi, predškolarci i prvašići (11 djece), obučeni kao anđeli nosili su po jedno slovo od riječi SRETAN BOŽIĆ. Zatim su izrecitali po redu 2 kitice zaželjajući nam svima sretne božićne blagdane.

11. i 12. prosinca u dvorani Hrvatske katoličke misije održan je **sajam knjiga** dviju zagrebačkih izdavačkih kuća „Kršćanska sadašnjost” i „Mladost”.



„Nikolinje dobre djece” bilo je vrlo poručljivo. Za to treba u prvom redu zahvaliti izvršnoj glumi Antoane Modrić i Milana Jakića (na slici).

Velik broj knjiga je raspačan i kupljen i sajam je, po općoj ocjeni, opravdao očekivanja i naroda i organizatora.

1983. godina bit će za našu misiju uistinu slavljenička. Naime, ove godine naša **misija slavi 25 godina** svojega života i rada. Glavna svečanost bit će 28. i 29. svibnja o. g., a predvodit će je naš kardinal Franjo Kuharić i mjesni biskup Moser.

P. Marinko

HANAU

Kad se bratska srca slože...

Vrijeme došašća i božićno vrijeme animiraju ljude-vjernike više nego ostala vremena. To je poznato. U Hanau, Marburgu i Fuldi vjernici su nošeni tradicionalnim instinktom više nego izgrađenim osobnim uvjerenjem hrnuli u ispovijedaonice. U Marburgu je na pričesti bilo mladića i djevojaka. To bi morala biti naravna pojava.

Djecu je u Hanau razveselio „sv. Nikola” i rekao im da za darove koje je donio ona nekom moraju biti zahvalna. Koliko djece u trećem svijetu ne znaju za darežljivost i obilje koje mi ovdje uživamo! Program je bio spleten od pjesama i zabavnog dijela upriličena dječjoj dobi. „Sv. Nikola” je uspio obradovati djecu i u 125 km udaljenom Marburgu poslije nedjeljnog bogoslužja. U Fuldi je susreo samo nekolicinu.

Za najvjernije polaznike nedjeljne Mise održao se u Hanau 11. prosinca 82. susret za bratskim stolom, u **vidu pred-**

božićnog slavlja. Rapoloženje je bilo na visini. Osim župnika o. Marijana za riječ se javio i dični starina Ivan Ročić. Ozbiljno i odgovorno se na glas razmišljalo o pečalbi. Rečeno je da samo Bog znade naše sutra. U poslu ispovijedanja angažirano su pomagala susjedna subraća. U Marburgu se sada sv. Misa održava svake nedjelje u 18.00 sati. Narod se lijepo odaziva.

U Fuldi mi u ispomaganju zlata vrijedi fra Stipe Pervan, koji se nalazi u tamošnjem sjemeništu na naukovanju. Moja je misija jako rastepena. Ne mogu ne zahvaliti, i ovako javno, patru Stipi i obližnjoj franjevačkoj zajednici u Blankenau. Zahvaljujući patru L. Oreču i njegovoj subraći ovogodišnje božićevanje i doček Nove godine bili su za sve vjernike ljepši i sadržajni.

Polnoćka u Hanau koja se slavila u 22 sata imala je međunarodno obilježje. Hrvati, Nijemci, Talijani i Španjolci posvjedočili su u molitvi svoje zajedništvo u vjeri. U takvim se prilikama otapaju nacionalne i sve druge barijere,

a Bog se slavi jednim oduševljenim srcem. To je momenat koji u naglašavanju integracije ipak nešto znači. Ali nezaposlenost, i pred jaslicama, ostaje kao opomena i teški križ koji i naši ljudi počinju sve više osjećati.

Ovi reci neka budu ujedno božićna i novogodišnja čestitka svim misijama širom svijeta te braći i sestrama u domovini od male misije u Hanau.

Kratka obavijest za našu mladež: Biskupija Fulda namjestila je jednog stručnog referenta, nažalost Nijemca, za pastoral svih mladih stranaca na području Hanaua i okolice. Mlade će on okupljati u Caritasovim prostorijama u Mathias Dassbachstr. 2. Odazovite se!

Njegova adresa:

Michael Hartmann, Im Bangert, Hanau
tel.: 06181/26857.

Marijan Kovač

Pođi milju puta da bi posjetio bolesnika, pođi dvije da bi ljude pomirio, pođi tri da bi posjetio prijatelja.

Arapaska narodna.

SPAICHINGEN

Dan mladeži, Crkve i misije

Upravo pod ovaj naslov treba staviti sv. krizmu - naše veliko slavlje od 24.10.1982. g. kada je, uz veliko mnoštvo vjernika naše misije, sarajevski nadbiskup dr. Marko Jozinović, s pomoću i zauzimanjem našega mladoga i poletnog misionara vlč. Ivice Boriča, krizmao 26 članova naše misijske zajednice.

U lijepo ukrašenoj crkvi u Spaichingenu, pod simbolima Duha Svetoga i uz skladno pjevanje odvijao se ovaj svečani liturgijski čin u kojem je naša mladež primila snagu i puninu Duha Svetoga. Ovo je snaga za budućnost, tuđinu, tempo života, snaga Kristove i naše mladeži. To je zaista dan naše mladeži, naše Crkve i naše misije. Ljepotu, važnost i značenje ovoga dana čuli smo od pastira naših duša koji su u svečanom ambijentu dijelili mladima darove neba. Mladost je ojačana, Crkva obogaćena a naša misija zahvaćena novim kršćanskim impulsima. Hvala akterima ovoga slavlja:



Krizmanici s nadbiskupom M. Jozinovićem i svojim misionarom vlč. Boričem

Mladeži naše misije što se odazvala Kristu!

Nadbiskupu Jozinoviću za dolazak i dijeljenje darova Duha Svetoga.

Vlč. Ivici Boriču za trud, pouku i organiziranje sv. potvrde.

Sviam hvala za duhovno osvježenje.

Svima iskrene čestitke i dobre želje uz snagu i pratnju Duha Svetoga. M. Selak

MOSBACH

Tek se pod krovom može živjeti

Hrvatska kat. misija Mosbach ima od 15.5.1982. godine svoj centar i u samom Mosbachu, Bleichstr. 4. To je naša kuća, piše misionar vlč. D. Čuturić. Tek kad čovjek stane pod svoj krov, onda se može živjeti. Bez kuće, bez krova, teško je graditi zajedništvo i toplinu. Centar se počeo graditi bez ikakvih materijalnih uvjeta, ali svi žive u nadi da će biskupija s novom godinom preuzeti ba-

rem osnovne troškove. U centru je i misijski ured u kojem misionar pomaže svima koliko samo može. U njemu se povremeno slavi i sv. Misa, a jednom mjesečno, na prvu srijedu, i „đačka Misa“ za vjeroučenike i njihove roditelje. Vjeronauk se održava srijedom od 18 do 19 sati i dobro je posjećen.

Prostorije centra su obiteljski kutak. Pjevačica ne bi, doduše, mogla u njima zapjevati iz punog grla, ali to može guslar. Uskoro će i šargija zasvirati.

Iznad svega važni su razgovori i izmjena iskustva u centru. Sve je više ljudi bez posla. A oni nemaju kamo, pa dođu u centar. Prostorije su tople. A ima puno ljudi s kojima se može iskrena srca razgovarati. To je naročito potrebna i korisna medicina u svijetu otuđenja i sebičnosti. Zato ljudi i dolaze.

Ponor koji guta

Kao da je rat pucala je masa,
Od raketa se šarenilo nebo -
To je ispraćaj Stare i doček Nove.
Na tuđem sam pragu bez glasa.
Zar sam to napraviti trebo,
Kada me domovina moja zove?
Ne zove ona samoga mene,
Poziva ona majčinski sve nas
Da se vratimo jednoga puta.
Za nama njezina duša vene,
U njezinu krilu naš je spas,
Jer tuđina je ponor koji guta.
Tuđinci naše žuljeve pijuckaju
I raketama nebesa šaraju
Slaveći tako dolazak Krista.
Naša srca od gorčine pucaju
A prsa nam se od muke paraju.
Zašto tražimo na tuđem
pragu mista?!

Božo Perić



Kroz razgovore u misijskom centru ne samo da se obnavljaju uspomene nego se i „liječi“ umorna i isprepadana radnička duša

DARMSTADT

Od Nikole do Božića

Uz blagdan sv. Nikole Tavelića priređena je u Hrvatskoj katoličkoj misiji Darmstadt skromna **izložba** iz života sv. Franje Asiškoga.

Na prvu nedjelju došašća u misiji je nastupilo kulturno-glazbeno društvo „Zrinski“ pod ravnanjem gospodina Stjepana Koletića.

U nedjelju 5. prosinca „sveti Nikola“ je, poslije Mise, ugodno iznenadio i zabavljao djecu i odrasle.

19. prosinca vjernici misije Darmstadt zajednički su **proslavili Božić** uz pjesmu i razmatranje života sv. Franje koji je i uveo pravljenje božićnih jaslaca u Greciu. Fra Ante Babić je meditativno, služeći se filminima, dočarao bogatstvo duše sv. Franje. Mladi iz misije kao i mladi iz njemačke župe u kojoj djeluje fra Ante oduševili su pjesmama, recitacijama i ritmičkim vježbama sve prisutne.

Vijesti iz Naddušobrižničkog ureda

Proljetni pastoralni sastanak za misionare i pastoralne suradnike u S. R. Njemačkoj održat će se od 28. veljače do 4. ožujka 1983. godine u Vierzeheiligen kraj Bamberg. Bit će to ustvari **Biblijski seminar** koji će voditi dva domovinska stručnjaka: dr. fra Ljudevit Rupčić i dr. Mato Zovkić.

Vlč. **Josip Grošić**, svećenik zagrebačke nadbiskupije, dosadašnji hrvatski misionar u Liègeu (Belgija), imenovan je 1. siječnja 1983. godine misionarom u Aalenu, biskupija Rottenburg/Stuttgart.

Dosadašnja župna pomoćnica u Liègeu, **Krunoslava Juvančić**, imenovana je također 1. siječnja o. g. župnom pomoćnicom u Aalenu.

P. Silvestar Bota, dosadašnji misionar u Münchenu, imenovan je 1. siječnja 1983. godine misionarom u Esslingenu. On je došao na mjesto **p. Petra Vučemila** koji je odlukom svoje provincijalne uprave premješten u njemačku pastvu.

Hrvatska katolička misija Villingen, Adlerring 48, 7730 VS-Villingen, ima od 1. 12. 1982. godine novi telefonski broj: 077 21/73841.

I **polnočka** je bila posebno dopadljiva. Euharistijsko je slavlje predvodio fra Tihomir Grgat, voditelj misije u Frankfurtu. Najmlađi su na kraju Mise sklad-

no izrekli svoje čestitarske tekstove i potvrdili tako božićnu čestitku koju je lijepo sročio voditelj misije fra Roko Romac.

Kratke vijesti

VATIKAN

Sveti Otac Ivan Pavao II najavio je 26. studenoga 1982. godine pred kardinalskim zborom **Svetu godinu Otkupljenja** koja će početi 25. ožujka 1983., na blagdan utjelovljenja Gospodinova, a završiti 22. travnja 1984., na dan uskrsnuća. Godine 33. naš je Gospodin Isus „mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umro i pokopan, uskrsnuo treći dan“. Bilo je to prije 1950 godina. „Ova jubilejska godina“, rekao je Papa, „bit će kao most između redovite svete 1975., proglašene od Pavla VI., i sljedeće svete godine 2000., na prijelazu u treće tisućljeće kršćanstva. Svaka Sveta godina poziva na produbljenje otajstva Otkupljenja... Čovjek nije u potpunosti čovjek ako ne živi u Otkupljenju koje čini da čovjek otkriva duboke korijene svoje osobe ranjene grijehom i njegovim razdornim protuslovljima, ali spašene od Boga u Kristu.“ Sveta godina Otkupljenja je „poziv na pokajanje i pokoru, kao na raspoloženje nužno za dioništvo u milosti Otkupljenja. Ne otkupljuje se čovjek sam od svojih grijeha, nego je otkupljen prihvaćajući oproštenje izvršeno od Otkupitelja.“ Sveta godina Otkupljenja slavit će se istodobno i jednako u Rimu i u svim katoličkim biskupijama po svijetu.

RIM

Na prvi dan Božića Papa je poslije svoje božićne poruke čestitao blagdan rođenja Isusova na 41 jeziku. Čestitku je izrekao i na hrvatskom jeziku. Utješno ja za naš mali narod da se hrvatski nekako udomačuje u središtu kršćanstva. Mnogi su Papin govor i čestitke pratili preko radio-stanica ili televizijskih ekrana. Za tu prigodu s Vatikanom se povezalo 35 televizijskih postaja.

DUBROVNIK

Provincijalni kapitul Družbe sestara franjevki Bezgrješnog Začeca Dubrovnik izabrao je 12. siječnja ove godinu novu provincijalku. To je sestra **Serafina Vlašić**, dosadašnja župna pomoćnica u Hrvatskoj katoličkoj misiji Stuttgart. Čestitamo!

MAINZ / HILDESHEIM

Dvije dosta važne biskupije u njemačkoj Crkvi – Mainz i Hildesheim – ostale su bez svojih biskupa. Zbog starosti odrekli su se krajem prošle godine svojih biskupskih službi kardinal Hermann Volk, biskup Mainza, i biskup

Hildesheima mons. Janssen. Papa je prihvatio njihova odreknuća i sada se očekuju nova biskupska imenovanja za ove biskupije. I jedan i drugi biskup bili su prema strancima vrlo otvoreni i vrlo susretljivi. Kardinal Volk je često sudjelovao u proslavama koje su održavale naše misije. Dva naša Susreta mladeži održana su u Mainzu, gradu koji je zbratimljen s hrvatskim glavnim gradom Zagrebom.



Kardinal Hermann Volk

CRTICE IZ ŽIVOTA NAŠIH ISELJENIKA

Džemilino iznenađenje

Čistačica Džemila mi se uvijek činila piljarica u gospodskom ruhu. Kao dijele već služavka u Sarajevu, bez ikakve škole, ali joj zdravi razbor i bistru pamet nisu uspjeli pomutiti ni čaršijske gazde ni drugi.

„E moj prijatelju“, govori Džemila onog čudnog dana, „evo me opet natrag. A bogme, nije puno falilo da me milicija otjera u zatvor – sve zbog osmoljetke!“

Sjećam se, kako se ona pred dva mjeseca opraštala pa nam svima u Centru zahvalila na pomoći kroz petnaest godina u Njemačkoj. Bila je vesela i sretna, kao da se iz progonstva vraća u slobodu svojeg Sarajeva radujući se diplomiranoj kćerki, za čije je školovanje ovdje godinama ribala i prala kao rob.

Hrvatski Centar nije samo za katolike, nego nam dolaze i oko 25% pravoslavača pa jedno 10% muslimana. Nađu nas u potrebi i vjernici i nevjernici. Dolaze dakle ne samo Hrvati nego i Srbi, Slovenci, Makedonci, Crnogorci, Albanci, Mađari i Slovaci, nerijetko i Bugari. Mi naravno nikog ne „pohrvaćujemo“ nit ga pokušavamo „prekrštavati“, ali u razgovoru dodje kojiput do vjerskih a bogme i „političkih“ diskusija. Tako je onog zadnjeg dana Džemila zaključila: „Pop Jure, da ti rečem posljednju, pa odoh u Sarajevo: Bog je jedan, ali su ga zli ljudi raskidali u mislimanskog i kršćanskog Boga. Al' su još gori oni, koji ni u kakvog Boga ne vjeruju.“

I evo Džemile nakon dva mjeseca opet u Njemačkoj. „Sad sam povratnica u obratnom pravcu!“, viče Džemila razočarana. „Dok se ostali lancmani jedan za drugim vraćaju na svoja rodna ognjišta, evo mene jopet natrag u Njemačku. Jok, nemam škole, al' znam potpisati svoje čestito ime – šta će pucerku više? Al' oni tamo drugče misle! Nek im bude čitavo Sarajevo, kad je tako!“

Fra Jure, kojeg je galama privukla u moj ured, maše rukama kao da vesla po moru, a naočale mu plešu po nosu kao samar na podivljalom magarcu: „Muči, ženska glavo! Kake ti to ideje širiš po svitu – očeš u zatvor? Nu reci, šta se dogodilo?“

Džemila ga podrugljivo pogleda: „Pop Jure, nemoj da te pošaljem... u rodno mjesto! Zar ti ne znaš kako sam se u životu namučila? Ko je bolji proleter od mene? I sad oni meni 'vako! Iza rata

sam se bila udala za nekog iz Tuzle (da ga sve kože muzle!), pa kad je našo mlađu drugaricu, dao mi nogu i ostavio me samu s djetetom na grbači. S maleckom Mirsadom na ruci služila sam dalje i novoj gospodi. Onda sam je ostavila kod rođaka, pa evo petnaest godina pucovala po tuđini. Svaku sam marku od usta otkidala, samo da mi dijete može u škole i na fakultet, s jedinom utjehom u srcu, da ću se jednom vratiti mojoj profesorici pa kao gospođa šetati po Sarajevu, najljepšem gradu na svijetu. Kad mi Mirsada evo prije dva mjeseca javila da stoji konačno pred diplomom, sjela sam na prvi vlak i ošla kući. I sad ovo s njihovom prokletom osmoljetkom! Odnio đavao osmoljetku!“

Mi još uvijek nismo sasvim shvatili o čemu se radi. Bila se zastalno vratila kući, a sad je evo opet natrag. „Daj, reci, šta je bilo s osmoljetkom?“ požuri je fra Jure. „Bilo mi dosadno sjediti u stanu, Mirsada još nije imala namještenja, marke brzo otišle, pa sam našla posla kao čistačica u nekoj školi. Nije ni to išlo lako: bila sam platila šefu ručak, gurnula mu pod nos zadnju marku i tako počela čistiti isto kao u Njemačkoj. Kad me jednog dana direktor potjera s posla, jer da bez osmoljetke ne smijem čistiti školsku zgradu. Pokušah još na par mjesta, počastim ovog il onog, al' bez osmoljetke nema mjesta. Trčala sam i na Općinu, pokušala doprijet' i do ministra, grdila sam i psovala sve, dok mi nije došla milicija u stan. Kad sam kasnije saznala, da će podići optužbu, skupih se pa odoh tajno natrag u Njemačku.“

Mi se začudimo: „Ma kako, a zar nisi radila u Njemačkoj petnaest godina bez škole?“ Džemila uzdiše: „A ko te ovdje pita za škole ako dobro radiš? Dolje su mi na to odgovorili da je Njemačka nazadna zemlja pa iskorišćuje neznanje prostih radnika, al' da u nas svak mora imati škole.“

Fra Jure je pokušao smiriti, ali Džemila kuka dalje: „Po Bogu brate, pop Jure, već sam sva izludila, ništa više ne razumijem. Daj ti meni onako po hrvacki protumači, šta ovo znači?“ On slegne ramenima: „Maš znaš, kako da ti kažem, to ti je ka' dalmatinsko vino: zovu ga 'plavac', na boci stoji 'crno vino', a kad bliže pogledaš, ono crveno! Tako i tu: jedno stoji lipo na papiru, a u životu sve drugče.“ Džemila opet plane: „Mo-



raš onda bit' ili slijep pa ne razlikovat boju od boje, ili lažac pa govorit drugo nego vidiš – je l' to?“ Fra Jure se prepadne: „Jadna Džemilo, nemoj dušu grišit! Išlo bi se lipo naprid, kad bi ljudi bili nesebični i bez ikake greške, baš ko pravi sveci. Al' oni taki nisu! Uzmi nas fratre: od mali' nogu živimo skupa u samostanu, pivamo zajedno, molimo, stanujemo skupa, prava smo braća, pa svejedno nismo ni mi svi sveci ka' naš sveti Vrano! Kako moš onda očekivat od slabo plaćenog radnika, da nesebično radi za društvo i zajednicu.“

Kad sam kao đak odlazio iz malog Đakova na školske ferije u otmjeni Zagreb ili lijepu Rijeku na moru, pa se onda vraćao u rodni gradić, činio mi se ovaj još manji, kuće niže, ulice još uže, a narod prostiji i seljačkiji. Kako istom onome koji se nakon petnaest godina u bogatoj industrijskoj Njemačkoj vraća u sarajevsku čaršiju! On se vjerojatno osjeća kao u praznom prostoru pa ne dobije zraka: nit' je domaći niti je stranac. Sve ga smeta, u poredbi s velikim svijetom mu se kod kuće čini sve još provincijalnijim nego jest. Ovaj osjećaj beskućnosti ga razdražava, a one kod kuće njegovo držanje opet izaziva na neprijazne reakcije, ako ništa drugo barem iz zavisti prema „milijunima“ našeg povratnika.

Dugo je Džemila svakome, ko je htio slušati, ponavljala svoj doživljaj o osmoljetki za čistačice, baš kao oni posvađani supruzi, koji nakon svršene kavage i dalje u sebi mrmljaju pitanja i sami sebi daju odgovore, kao glumci u kazalištu, pa tako staru razmiricu šutke u svoju korist stalno rješavaju.

Nakon godinu dana ponovnog posla u Njemačkoj, dobila Mirsada konačno uz pomoć poslanih maraka mjesto kao učiteljica, pa Džemila istoga dana sjela na vlak i ovog puta konačno otišla kući. Sad već sigurno šeće vesela po čaršiji – i bez osmoljetke.

Ivo Hladek

Socijalni savjetnik...

Je li alkohol lijek? (V.) *Piše: Vladimir Hudolin*



U posljednjem je nastavku bilo govora o tomu, mogu li se alkohol, odnosno pića koja sadrže alkohol, smatrati hranom ili ne. Konačni je zaključak bio da se alkohol, iako pri izgaranju u tijelu daje kalorije, nikako ne može smatrati hranom, jer je već u količinama u kojima razgradnjom daje kalorije, opasan za osobu koja pije, njenu obitelj i okolinu. Prema tomu, sve običaje koji podržavaju pijenje na temelju vjerovanja o prehranbenoj vrijednosti alkohola, treba odbaciti i zamijeniti takvim prehranbenim običajima, koji bolje odgovaraju današnjim privrednim i društvenim odnosima.

Veliki broj običaja koji podržavaju pijenje alkoholnih pića temelji se na vjerovanju u ljekovitu vrijednost alkohola i alkoholnih pića pa ćemo ovoga puta posvetiti nešto više pažnje običajima koji podržavaju upotrebu alkoholnih pića zato što su ona, navodno, korisna u liječenju bolesti.

Dugo vremena nije bilo pravih i dobrih lijekova za smirenje, za uklanjanje boli, za spavanje, za narkozu, protiv različitih infekcija i dr. Postojali su doduše preparati opija, koji su, međutim, sa sobom nosili opasnost teške ovisnosti. Koncem XIX stoljeća u medicini se pojavio i kokain pa je njime eksperimentirao, pored ostalih, i Freud. Doduše, žvakanje koka lišća koje sadrži kokain bilo je odavna poznato, ali samo među različitim plemenima Južne Amerike. Tek koncem XIX i početkom XX stoljeća, a osobito nakon drugog svjetskog rata,

namaglo se razvila industrija lijekova pa su pronađeni mnogi lijekovi bez kojih se danas ne može ni zamisliti liječenje raznih bolesti. U 1903. godini otkriveni su barbiturati koji djeluju smirujuće (sedativno), a djeluju povoljno i na epileptičke napadaje. Kaže se da djeluju antiepileptički. Kasnije, između dvaju ratova, pronađeni su sulfanamidi koji su povoljno djelovali na različite bakterijske infekcije, a nakon drugog svjetskog rata antibiotici, od kojih su u prvo vrijeme bili najpoznatiji penicilin i streptomycin. Od pedesetih godina na ovamo otkriveni su mnogi novi lijekovi koji povoljno djeluju na pojedine psihičke promjene. U toj skupini ima mnogo lijekova različita djelovanja pa ih u naše svrhe u okviru ovih razgovora možemo nazvati psihoaktivnim sredstvima, jer djeluju na duševni život. Ti su se lijekovi toliko proširili, da danas gotovo i nema osobe koja ih ne pozna i koja ih povremeno ne uzima. Što više, u novije se vrijeme upotreba tih sredstava ozbiljno proučava, jer mnoga od njih mogu izazvati ovisnost. Trebalo bi svakako smanjiti i njihovo nekritično uzimanje.

Dok svih tih lijekova nije bilo, alkohol se svestrano upotrebljavao i u službenoj medicini, a i u narodnom liječenju.

Nema gotovo bolesti ili bolesnog stanja u kojem, prema tim običajima i vjerovanjima, ne bi bilo dobro popiti alkoholno piće. U vezi s time nastali su i razvili se različiti običaji. Tako su npr. kuhano vino i rakija bili lijek protiv svih mogućih prehlada, gripe itd. Tko nije čuo da je crveno vino dobro dati za jačanje krvi. Rodilji je, prema tim vjerovanjima, dobro dati vino da bi ojačala i što prije povratila izgublenu krv. Pivo se preporuča protiv bubrežnih bolesti, a osobito bubrežnih kamenaca. Rakija, eventualno pomiješana s različitim travama (travarica), dobra je za uklanjanje želučanih boli. Pojedina alkoholna pića, opet prema tim vjerovanjima, prije jela poboljšavaju apetit. Poslije jela, alkoholna pića, prema tim običajima, poboljšavaju probavu. Rakiju preporučuju narodni običaji protiv zubobolje, a

i protiv svih drugih boli. Alkoholno piće, uzeto uveče, poboljšava san. U žalosti i uopće u depresivnim raspoloženjima, alkoholna pića poboljšavaju raspoloženje. Sve su to predrasude i vjerovanja na temelju kojih su se izgradili običaji prema kojima alkohol i alkoholno piće imaju povoljna djelovanja na pojedine bolesti.

Tko od nas nije vidio u filmovima s divljeg zapada kako se izvode operacije, vadi tanad i indijanske strijele, tako da se osoba na kojoj će se izvršiti zahvat najprije opije viskijem; katkada je čak dobro da se bolesnika, kad popije viski, dobro udari po glavi praznom bocom. Liječnik koji treba da izvrši operaciju u tim je filmovima obično pijanac i propalica, ali izvanredan stručnjak. Često i inače postoji vjerovanje da su alkoholičari, kad ne piju, dobri ljudi i dobri radnici. Budući da ih nikad nitko nije vidio trijezne dok se ne počnu liječiti od alkoholizma, teško je to dokazati. Dakle, takva pijana liječnika u filmovima s divljeg zapada napiju kavom, koja još vrijedi dok je nalijevaju u njega, poliju ga hladnom vodom i poslije nekoliko minuta on je trijezan i počinje komplicirati zahvat ili porod i sve konačno završava dobro. Liječnik se obično poslije toga opet napije, ili (tek ponekad) odluči da će ubuduće drukčije živjeti. Sve je to tako u narodnim običajima i na filmu. U životu je sve, naravno, drugačije i obično nema holivudskog hepienda (sretnog svršetka).

Sva su ta vjerovanja bila prihvatljiva dok doista drugih lijekova i mogućnosti liječenja nije bilo. Međutim, ti su se običaji zadržali i danas, kad imamo dobrih lijekova, a znamo da alkohol ne samo da ne pomaže, već, što više, dovodi u opasnost zdravlje i život osobe koja ga pije.

Tim su vjerovanjima pomogle donekle i neke zablude medicine. Tako se npr. dugo vjerovalo da alkohol sprečava pojavu arterioskleroze, jer se, navodno, arterioskleroza rjeđe nalazila u alkoholičara. Do izvjesne je mjere to i istina, jer se jača arterioskleroza javlja u starijoj dobi, a alkoholičar u prosjeku umire od alkoholizma prije nego što se u njega može razviti arterioskleroza. Govorilo se kako je alkohol dobar protiv srčanih bolesti.

(nastavit će se)

Solidarnost zajednice

Tijekom 1982. g. poslali su svoj doprinos putem Uredništva „Žive zajednice“ (na „Kroatisches Spenden-Konto“ Nr. 888388 kod Stadtparkasse Frankfurt am Main, Bankleitzahl 500 501 02) za:

Karitas (Glas Koncila): I. Jureta, Frankfurt/M., 20,- DM; vlč. S. Penić, Essen, 1100,- DM; Maria Staab, Mitterfels, 25,30 DM; Hrv. kat. misija Bremen 500,- DM; Hrv. kat. misija Essen 129,- DM; vlč. I. Krištić, Ulm, 1500,- DM; L. Dorr, Kempten, 70,- DM; Hrv. kat. misija Dortmund 415,- DM; T. Ivošević, Frankfurt, 80,- DM; Anka Abramović, Munderkingen, 50,- DM; Mira Tadić, Urach, 2500,- DM; J. Salzmann, Enzersdorf, 45,- DM; Fa. Bauriedl, Mörfelden-Walldorf, 100,- DM; vlč. M. Kopic, Ulm, 1800,- DM. Ukupno 8334,30 DM.

župu Vodnjan: vlč. A. Kosina, Ludwigshafen, 700,- DM;

župu Hercegnovi: T. Ivošević, Frankfurt, 30,- DM;

župu Vitina Kosovska: T. Ivošević, Ffm., 30,- DM;

župu Duvno: vlč. A. Kosina, Ludwigshafen 630,- DM; V. Vinković, Offenbach, 450,- DM;

župu Oštra Luka, Bok: vlč. M. Kopic, Ulm, 1000,- DM;

crkvu sv. Križa Zagreb: vlč. S. Vrdoljak, Hagen, 100,- DM; T. Ivošević, Ffm. 20,- DM;

zagrebačku katedralu: vlč. A. Kosina, Ludwigshafen, 2000,- DM; T. Ivošević, Ffm., 30,- DM;

nadbiskupiju Zagreb: vlč. S. Penić, Essen, 1000,- DM; vlč. A. Kosina, Ludwigshafen, 800,- DM; T. Ivošević, Ffm. 30,- DM;

župu Gradac: vlč. M. Sentić, Ingolstadt, 4000,- DM;

nadbiskupiju Dubrovnik: vlč. M. Sentić, Ingolstadt, 4000,- DM;

župu Pale: vlč. S. Vrdoljak, Hagen, 5000,- DM;

nadbiskupiju Split: vlč. Z. Čulić, Dortmund, 1000,- DM; vlč. S. Vrdoljak, Hagen, 2000,- DM;

župu Donji Dolac: vlč. S. Vrdoljak, Hagen, 1450,- DM;

Misijsku centralu Sarajevo: vlč. I. Krištić, Ulm, 200,- DM; T. Ivošević, Ffm., 30,- DM; dr. V. Karan, Gelnhausen, 1000,- DM;

majku Tereziju, Kalkuta: Maria Staab, Mitterfels, 1000,- DM; J. M. Domitrović, Griesheim, 2000,- DM;

oca Miju Gabrića, Kalkuta: M. Lovrić, Hamburg, 200,- DM; I. Bilić, Reutlingen, 100,- DM;

hrv. misiju Zaire: V. Vinković, Offenbach, 1000,- DM;

kapucine Varaždin: Haus Michaelis, Neuss, 3200,- DM;

franjevački Karitas: V. Vinković, Offenbach 500,- DM;

list „Marija“, Sinj: T. Ivošević, Ffm., 20,- DM;

list „Veritas“, Zagreb: T. Ivošević, Ffm., 30,- DM;

list „Živa zajednica“, Frankfurt: vlč. A. Kosina, Ludwigshafen, 30,- DM;

Svima srdačna hvala.

KARLSRUHE

Mladež kat. župe sv. Elizabete u ovom gradu zaradila je na Božićnom bazaru čistih 430 maraka. Polovica tog iznosa poslana je u treći svijet, a druga polovica u Zagreb za Karitasovu djecu.

BERLIN

Tomislavu Neraliću 65 godina

Naš Karlovčanin Tomislav Neralić, čuveni svjetski bas-bariton, proslavio je 9. prosinca 1982. svoj 65. rođendan. Studirao je u Zagrebu gdje je i počeo s prvim nastupima. Od 1955. ugovorom je vezan s Njemačkom operom u Berlinu. Kroz 43 godine plodnog i uspješnog rada nastupao je u 140 opernih komada.

Kad god mu vrijeme dopušta pjeva i u misijskom zboru. Hrvatskim katolicima u Berlinu još je duboko u sjećanju njegov nastup u „Muci Isusovoj“ koju je prije 2 godine izvela misijska dramska grupa.

Našem velikom umjetniku želimo dobro zdravlje i puno Božjeg blagoslova.



Svjetski poznat bas-baritonu gospodinu Tomislavu Neraliću srdačno čestitaju 65. rođendan predstavnici Hrvatske misije u Berlinu

Der weltbekannte Opernsänger T. Neralić empfängt die Glückwünsche der kroatischen Mission in Berlin



Da li će neki član novoosnovanog misijskog okteta „Oleandri“ u Berlinu poći stopama našega slavnog Neralića, ne znamo, ali se nadamo da hoće.

**ZZ ZIVA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:
**Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

Schreyerstraße 1 - 6000 Frankfurt a. M. 70
Telefon: (0611) 638213

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić

Redakteure: Pater Ignacije Vugdelija

Pater Bernardo Dukić

Redaktionsrat: Dragan Čuturić, p. Josip

Mrkonjić, p. Stjepan Pavić,

Branko Šimović

Jahresbezugspreis: DM 10,-

Bankverbindung: Konto Nr. 129 072 bei der

Stadtparkasse Frankfurt (Blz. 500 501 02)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl

6082 Mörfelden-Walldorf

Druck: Scholl+Klug Druckerei GmbH

6082 Mörfelden-Walldorf

Bewahrt trotzdem euer kroatisches Erbe

(Aus der Predigt des Aachener Bischofs Dr. Klaus Hemmerle, anlässlich der Firmung kroatischer Jugendlicher am 21. 11. 1982 in St. Peter, Aachen)

Liebe Firmlinge, liebe Paten und Eltern, liebe kroatischen Freunde, Schwestern und Brüder!

Wohl jeder Mensch hat so ein paar Erlebnisse, die ihm nie mehr von seinem Glauben trennbar erscheinen. Und wenn ich mich nach diesen Erlebnissen frage, die mir ganz tief etwas von meinem eigenen Christentum gesagt haben, dann gehört in die oberste Reihe mit etwas Merkwürdiges, Stilles, Unauffälliges, an das ich aber sehr oft denke. Es war mein Besuch in der alten Stadt Solin bei Split. Ich bin der Geschichte meines eigenen Christentums dort beinahe so tief begegnet wie in Jerusalem oder Rom. Für mich war das ungeheuerlich, in den Ruinen zu sehen, wie vor über 16 Jahrhunderten ein glühendes christliches Leben sich entfaltet hat. Und was mich dabei besonders erschütterte, war ein Haus, bei dem man noch deutlich die Umrisse sah, und bei dem man sah, wie die Sitze angeordnet waren. In diesem schlichten Hause hat der Bischof, der Hl. Dujo, mit den Priestern und Gläubigen die Messe gefeiert, hier hat er das Zeugnis abgelegt. Diokletian, der Kaiser, der das berühmte Mausoleum für sich hat bauen lassen, wo er später begraben wurde, hat ihn umbringen lassen, diesen Zeugen, in der Zeit der Christenverfolgung...

König, Zeuge

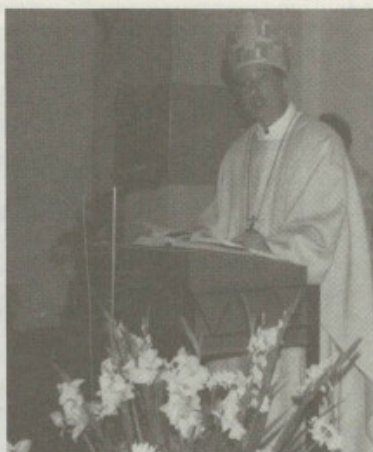
Nicht der große König (Kaiser Diokletian), der die anderen verfolgt hatte, blieb der König, sondern der Verfolgte, der Zeuge, der Hl. Dujo, er war der wahre König. Seine Gebeine kamen später ins Mausoleum und die sterblichen Reste des Tyrannen hat man rausgeworfen. (Dieses Mausoleum ist heute Kathedrale von Split, ein Oktogon, der sehr dem Aachener Dom ähnelt.) Wer Zeuge ist, wer sein Leben hingibt, wer dient, wer aus dem Geist Gottes lebt, der ist der wahre König...

Liebe Firmlinge, heute empfängt ihr den Heiligen Geist, der die Kraft gibt, für die Wahrheit Zeugnis abzulegen... Dort, wo ihr euch versammelt, sollt ihr Zeugnis ablegen, einander ermutigen,

einander helfen. Nicht Sklave der Leidenschaften, der Verhältnisse sein, sondern der Zeuge der Wahrheit, der Liebe...

Mir schneidet das ganz tief ins Herz...

Schön gesagt, aber verflucht schwierig. Die Unsicherheit, Ängste, die wirtschaftliche Lage heute, wie soll man sich da als Ausländer wohl fühlen? Und viele schauen einen an, als ob er vom anderen Stern käme. Wie soll man sich da wohl fühlen können? Ich muß euch ehrlich sagen, mir schneidet das ganz tief ins Herz, daß unsere Brüder und Schwestern manchmal den Eindruck haben müssen, sie seien nicht angenommen und sie seien nicht geliebt.



Dr. Klaus Hemmerle, Bischof von Aachen

Und ich rufe alle Deutschen, glaubt daran, daß das, was uns verbindet, was uns zusammengehören läßt, viel größer, viel wichtiger ist, als alles, was uns trennt. Wir können nicht auseinander dividiert werden, wir gehören zusammen, ihr gehört zu uns, wir gehören zu euch und dafür wollen wir einstehen, auch wenn schwierige Zeiten kommen, auch wenn man auf euerer und unserer Seite manche Opfer aufbringen muß. Wir wollen die Opfer gemeinsam tragen, wir wollen miteinander und füreinander sehen, wie es weitergeht.

Eine lebendige Brücke sein

Und ich meine, daß da gerade ihr, die junge Generation, eine große Bedeutung habt. Schauet mal, was an Pfingsten, als zum ersten mal der Heilige Geist gekommen ist und Christen zu Königen gemacht hat, was hat der Hei-

lige Geist dort bewirkt, daß alle Sprachen einander verstanden haben, daß man gegenseitig Bruder und Schwester geworden ist, daß man sich gegenseitig angenommen hat, daß man miteinander über die verschiedenen Sprachen hinweg geredet hat. Und es heißt nachher, nach diesem Pfingstfest, „sie waren ein Herz und eine Seele und hatten alles gemeinsam“. Ich glaube, ihr die zwei Sprachen spricht, ihr die ihr in den zwei Kulturen steht, ihr, die ihr eine andere Kultur uns mitbringt und eine eigene hier lernt von uns und beides durchdringt sich und beschenkt sich, ihr könnt eine lebendige Brücke sein. Ihr seid dazu berufen, daß der Heilige Geist euch wirklich zu ganz wichtigen Punkten unserer Gesellschaft macht.

Habt viele deutsche Freunde und bewahrt trotzdem euer kroatisches Erbe

Schenkt uns diesen Gesang, diese Freude, diesen Glauben, diese Festigkeit, diese Leidenschaft, die ihr mitbringt und lebt mit uns! Seid wirklich eine lebendige Verbindung zwischen den beiden Völkern, eine lebendige Verbindung in der Liebe und in der Kraft des Heiligen Geistes...

Liebe Königinnen und Könige, seid König im Reich der Wahrheit und im Reich der Liebe, schenkt uns Frieden und Brüderlichkeit und ihr sollt in uns Brüder, Schwestern und Freunde haben. Amen.

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf 1

Postvertriebsstück 1 F 2384 E Gebühr bezahlt: